

ORIGINAL

KUNGL. INGENJÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN

U2017/00732/F
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

REMISSVAR

Yttrande över betänkandet *Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskningen* (U2017:10)

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, har tagit del av rubricerat betänkande och vill härmed framföra följande.

Övergripande kommentarer

Övergripande anser IVA att utredningen på ett förtjänstfullt sätt belyser problemen om oredlighet inom forskningen, något som onekligen har kommit i blickfånget under senare tid. IVA anser att de förslag som formuleras generellt sett är positiva. Något som dock också är viktigt att analysera är vad i forskningssystemet som ger upphov till forskningsfusk och oredlighet i forskningen. Även om forskning alltid ska bedrivas på ett öppet, transparent och korrekt sätt så kan det finnas förhållanden och drivkrafter som resulterar i en ökad risk för oredlighet.

Det är av yttersta vikt att forskningen och forskarna i Sverige även framgent åtnjuter ett stor förtroende hos befolkningen (Se <https://v-a.se/2016/06/pm-20160629/>) och de åtgärder som utförs bör vara riktade mot att både förebygga och identifiera oredlighet och andra avvikelser från god forskningssed. Forskningsutförarna bör i flera fall öka sina insatser för att främja ett etiskt förhållningssätt inom forskningen. De bör också åläggas ett ansvar för att säkerställa att resultat och metoder dokumenteras på ett tillfredställande sätt och att de därefter förvaras under minst 10 år, liksom att alla nödvändiga tillstånd finns och att regelverk efterlevs. Det nya systemet och de nya processerna får dock inte framstå som ett alltför ”hårdhänt kontrollsystem”. Ett alltför starkt kontrollsystem skulle kunna medföra att en kultur mer präglad av en ”rädsla” för att göra fel uppkommer, vilket knappast är gynnsamt. Åtgärder för att stärka en forskningskultur präglad av ett etiskt förhållningssätt och god forskningssed kombinerat med ett kontroll- och utredningssystem vid misstänkt oredlighet torde vara rätt väg att gå.

Nedan ger IVA några specifika kommentarer och förslag:

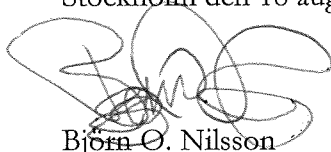
- IVA anser att den definition av oredlighet som ska användas bör vara alternativ tre (sid. 138), som är bredare än den som utredningen förordar.
- En tydlig definition av *plagiat* måste formuleras.

- Akademien anser till skillnad från utredningen att även oredlighet inom forskning utanför offentlig verksamhet bör kunna utredas av nämnden. Även företag och privata institut publicerar forskningsresultat och påverkar genom exempelvis publikationer forskningen i stort. För att skapa en samsyn kring vad som utgör god forskningssed föreslår därför IVA att även VINNOVA inbjuds att tillsammans med Vetenskapsrådet, Oredlighetsnämnden och svenska forskarsamhället utarbeta en svensk nationell uppförandekod gällande god forskningssed.
- IVA ser det som positivt att lärosätena årligen rapporterar de anmälningar de hanterat. Namn på individer, grupper eller institutioner bör bara förekomma i rapporteringen om forskaren/forskarna fällt för oredlighet eller brott mot god forskningssed.
- IVA anser, i likhet med utredningen, att nämndmyndigheten måste kunna ta egna initiativ.
- Utredningen anser att det endast är *forskare*, som man definierar som personer som genomgår eller har genomgått forskarutbildning, som ska utredas och ställas till ansvar. IVA anser att alla författare till vetenskapliga artiklar, patent eller liknande måste kunna ställas till ansvar oberoende om de formellt sett är *forskare* enligt utredningens definition. Samtliga personer som står bakom en publikation (eller liknande) har självklart ansvar för denna.
- Det är viktigt att anmälningar kan göras utan att anmälaren kan identifieras av den forskare eller organisation som ska utredas. Det är dock inte självklart bra att anonyma anmälningar kan göras. Kanske ska anmälningar snarare kunna vara konfidentiella och anmälarens identitet kunna vara sekretessbelagd.

Ärendets hantering

Ärendet har handlagts av Eva Lagerblad och Martin Wikström. Ledamöterna Henrik Alfredsson, Hjalmar Brismar, Gunnar Bjursell och Per Eriksson har lämnat synpunkter på betänkandet och beslut i ärendet har tagits av IVAs verkställande direktör Björn O. Nilsson.

Stockholm den 18 augusti 2017

Björn O. Nilsson
Verkställande direktör